

Τὸ θέμα τῆς σύνδεσης τῆς Ἑλλάδας μὲ τὴν Κοινὴ Ἀγορὰ — ὕστερα ἀπὸ τὴν ἐφαρμογὴ τῶν σχετικῶν συμφωνιῶν — ἀποτελεῖ βασικὸ κεντρικὸ πρόβλημα γιὰ τὴν πορεία τῆς ἐλληνικῆς ἐθνικῆς, οἰκονομικῆς καὶ κοινωνικῆς πραγματικότητας. Οἱ ἀπόψεις γιὰ τὰ ἀποτελέσματα, τὶς ἐπιπτώσεις καὶ τοὺς κινδύνους ποὺ δημιουργεῖ διίστανται. Τὰ «Σύγχρονα Θέματα» ποὺ δὲ συντάσσονται μ' ἐκείνους ποὺ πιστεύουν στὸ δόγμα τῆς Κοινῆς Ἀγορᾶς ἔχουν τὴ γνώμη — καὶ σ' αὐτὸ θὰ συμφωνεῖ καὶ κάθε ἐπιστήμονας ποὺ θέλει τὴν προκοπὴ τοῦ τόπου του — ὅτι τὸ ὄλο πρόβλημα χρειάζεται καθολικὴ διερεύνηση καὶ ὑπεύθυνη μελέτη. Οἱ στήλες μας προσφέρονται γιὰ ἓνα τέτοιο διεξοδικὸ διάλογο. Στὸ σημερινὸ τεῦχος γράφει ὁ καθηγητῆς κ. Ἀριστ. Σίδερισ. Θὰ ἐπακολουθήσουν καὶ οἱ γνώμες ἄλλων ἐπιστημόνων.

Η ΣΥΝΔΕΣΙΣ ΜΑΣ ΜΕ ΤΗΝ ΚΟΙΝΗ ΑΓΟΡΑ

Τοῦ Καθηγητοῦ
Ἀριστοτέλη Σίδερι

« Ἡ ἔκτασις ἀπασχολήσεως τὴν ὅποιον τόπος τις προσφέρει εἰς τὴν ἐργασίαν καὶ τὸ κεφάλαιον ἐξαρτᾶται : α) ἀπὸ τοὺς φυσικοὺς αὐτοῦ πόρους, β) ἀπὸ τὴν δυνατότητα νὰ ἐπωφεληθῇ τῶν πόρων τούτων ἐκ τῶν προόδων τῆς ἐπιστήμης καὶ ἐκ τῆς κοινωνικῆς καὶ βιομηχανικῆς ὀργανώσεως καὶ γ) ἀπὸ τὴν ἐπαφὴν ποὺ ἔχει μὲ τὰς ἀγοράς, ὅπου δύναται νὰ πωλήσῃ τὰ περισσεύοντα αὐτοῦ προϊόντα του». (A. Marsall-Principles of economics, VI 12)

Ἡ Ἑλληνικὴ ἐταιρία οἰκονομικῶν ἐπιστημῶν εἰς τὸ ἐφετεινὸν συνέδριόν της (25 καὶ 26 Ἀπριλίου 1963) ἔθεσεν ὑπὸ ἐξέτασιν τὰ προβλήματα ποὺ γεννῶνται εἰς τὴν οἰκονομίαν τῆς Ἑλλάδος ἐκ τῆς συνδέσεώς της μὲ τὴν Εὐρωπαϊκὴν Οἰκονομικὴν Κοινότητα (Ε.Ο.Κ.) τῶν ἑξ Εὐρωπαϊκῶν χωρῶν (Γερμανίας, Γαλλίας, Βελγίου, Ἰταλίας, Ὀλλανδίας καὶ Λουξεμβούργου), (Συμφωνία Συνδέσεως ὑπογραφεῖσα τὴν 9 Ἰουλίου 1961, κυρωθεῖσα ὑπὸ τοῦ νόμου 4226) 1962 καὶ ἰσχύουσα ἀπὸ 1 Νοεμβρίου 1962). Ἡ σύνδεσις αὕτη εἶναι μία πολιτικὴ πράξις, συνδέουσα οἰκονομικῶς τὴν Ἑλλάδα μὲ τὰς ἑξ

αὐτὰς χώρας τῆς Εὐρώπης (Ε.Ο.Κ.) καὶ ἐπιβάλλουσα εἰς τὴν Ἑλλάδα τὴν ὑπὸ τῶν 6 τούτων χωρῶν καθοριζομένην ἔναντι τῶν ἄλλων ἐκτὸς τῆς Ε.Ο.Κ. χωρῶν, ἐμπορικὴν πολιτικὴν (κοινὸν ἐξωτερικὸν δασμολόγιον - ἀρθρ. 20 καὶ 21 τῆς Συμφωνίας τῆς Συνδέσεως), μέτρον στεροῦν τὴν χώραν μας τῆς δυνατότητος νὰ διαπραγματευθῇ ἐλευθέρως μὲ συμβατικὰ δασμολόγια τὰς εἰς τὰς χώρας ἐκείνας ἐξαγωγὰς (ἀποτελοῦσας τὰ 70% τοῦ συνόλου τῶν ἐξαγωγῶν μας) ἐλληνικῶν προϊόντων ἔναντι εἰσαγωγῶν ἐκ τῶν χωρῶν ἐκείνων εἰς Ἑλλάδα. Μόνον κατὰ τὴν περίοδον τῆς βαθμιαίας καταργήσεως τῶν μεταξύ Ἑλ-

λάδος και χωρών της Ε.Ο.Κ. δασμών — καταργήσεως ήτις αποτελεί την δια της Συμφωνίας Συνδέσεως σκοπούμενη τελωνειακή ένωση της Ελλάδος μετά των 6 χωρών — δύναται ή Ελλάς εις χώρας μεθ' ὧν ἔχει διμερείς συμβάσεις (αἱ πρὸς τὰς ὁποίας ἐξαγωγαί μας ἀποτελοῦν τὸ 1/3 τοῦ συνόλου τῶν ἐξαγωγῶν μας - Στατιστικὴ 1961) νὰ συναμολογήσῃ συμβατικούς δασμούς διὰ τὰς ἐκ τῶν χωρῶν τούτων εἰς Ἑλλάδα εἰσαγωγὰς καὶ μόνον συγκαταθέσει τοῦ Συμβουλίου τῆς Συνδέσεως, οὐδέποτε δ' ὁμῶς μικρότερους τῶν διὰ τὰς ἐκ τῶν χωρῶν τῆς Ε.Ο.Κ. εἰσαγωγὰς καταβαλλομένων δασμῶν (ἄρθρ. 20 καὶ 21 τῆς Συμφωνίας Συνδέσεως). (Τὸ Συμβούλιον τῆς Συνδέσεως ἀποτελεῖται, ὡς γνωστόν, ἐκ μελῶν τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως, μελῶν τῶν κρατῶν τῆς Ε.Ο.Κ. καὶ μελῶν τῆς Ἐπιτροπῆς τῆς Ε.Ο.Κ., ἀποφασίζει δὲ καθ' ὁμοφωνίαν — ἄρθρ. 65 τῆς Συμφωνίας τῆς Συνδέσεως).

Ἐπὶ τῆς Ε.Ο.Κ. καὶ ἄλλαι προσόμοιαι οἰκονομικαὶ κοινότητες καὶ συμπράξεις, ὡς ἡ Εὐρωπαϊκὴ Ζώνη Ἐλευθέρων Συναλλαγῶν (Ε.Ζ.Ε.Σ. ἢ Ε.Ἐ.Τ.Α.) καὶ ἡ Κοινότης Ἀνατολικῶν χωρῶν (Κ.Ο.Μ.Ε.Κ.Ο. Ν.). Ἄλλ' εἶναι ἰδίως οἰκονομικὴ πράξις ἡ σύνδεσις αὕτη σκοπούσα, ὡς ἐλέγχθη, τὴν σύστασιν Τελωνειακῆς Ἐνώσεως, ἐνιαίας καὶ ἠνωμένης ἀγορᾶς τῶν ἐξ χωρῶν καὶ τῆς Ελλάδος μετ' ἐλευθέραν βαθμιαίως ἐντὸς συμβατικοῦ χρόνου (12 καὶ διὰ τινὰ ἐν Παραρτ. I, II καὶ III τῆς Συμφωνίας ἀναφερόμενα προϊόντα παραγόμενα ἐν Ἑλλάδι 22 ἐτῶν) καὶ ἀπηλλαγμένων δασμῶν καὶ περιορισμῶν κυκλοφορίας τῶν ἐμπορευμάτων τῶν χωρῶν τούτων ἀνὰ τὴν δημιουργουμένην κοινὴν ἀγορὰν καὶ ἐλευθέραν κυκλοφορίαν ἀνθρώπων καὶ κεφαλαίων (ἄρθρ. 2 τῆς Συμφωνίας Συνδέσεως).

Παρὰ τὰς ἐν τῷ Προοιμίῳ τῆς Συμφωνίας τῆς Συνδέσεως ἐκδηλουμένης διαθέσεως τῶν χωρῶν τῆς Ε.Ο.Κ. «ὅπως διὰ τῆς συνδέσεως ταύτης ἐξασφαλίσουν συνεχὴ βελτίωσιν τῶν βιοτικῶν συνθηκῶν εἰς τὴν Ἑλλάδα, δι' ἐπιταχύνσεως τῆς οἰκονομικῆς προόδου καὶ δι' ἀρμονικῆς διευρύνσεως τῶν συναλλαγῶν, ὡς καὶ νὰ μειώσουν τὴν ἀπόστασιν μεταξὺ τῆς οἰκονομίας τῆς Ελλάδος καὶ τῆς Ε.Ο.Κ.,» νὰ προαγάγῃ δ' ἡ σύνδεσις αὕτη τὴν διαρκῆ καὶ ἰσορροποῦν ἐνίσχυσιν (renforce ment équilibré) τῶν ἐμπορικῶν καὶ οἰκονομικῶν σχέσεως» καὶ τὴν ἐν Πρωτοκόλλῳ 19 τῆς Συμφωνίας τῆς Συνδέσεως ὑπεσχημένην χρηματοδότησιν 125 ἑκατομμυρίων δολλαρίων πρὸς τὸ Κράτος τῆς Ελλάδος ἢ πρὸς ἐπιχειρήσεις ἐν Ἑλλάδι διὰ τὴν ἐκτέλεσιν ἔργων ἐγκρινομένων «κατὰ τοὺς προβλεπομένους ὑπὸ τοῦ καταστατικοῦ τῆς Εὐρωπαϊκῆς Τραπεζῆς Ἐπενδύσεων τρόπους, ὅρους καὶ διαδικασίας διὰ τὴν χορήγησιν δανείων» (Πρωτόκολλον ἀρ. 19), ἡ συμφωνία αὕτη τῆς συνδέσεως δημιουργεῖ πολλὰ καὶ δύσκολα προβλήματα διὰ τὴν Ἑλληνικὴν οἰκονομίαν εἰσερχομένην εἰς ἀγορὰν εὐρέως καὶ ὀργανωμένου ἀντα-

γωνισμοῦ χωρῶν ἀνωτέρας τεχνικῆς στάθμης, ἀνωτέρας οἰκονομικῆς ὀργανώσεως καὶ ἀνωτέρας οἰκονομικῆς ἰσχύος, ἐξωπλισμένων μετὰ κεφάλαια ὧν ἀμοιροῖ ἡ χώρα μας.

Ἡ Ἑλλὰς χώρα κυρίως ἀγροτική, ἀποζῶσα κυρίως ἐκ τῆς γεωργίας, μετ' ὑπανάπτουσαν τὴν ἐκμετάλλευσιν τῶν πλουτοπαραγωγικῶν πόρων αὐτῆς ἐπέδιδεν ἀκολουθούσα τὸν ἀπὸ τῶν μέσων τοῦ παρελθόντος αἰῶνος ἐπεκταθέντα εἰς ὅλην τὴν Εὐρώπην προστατευτισμὸν νὰ ἀποκτήσῃ βιομηχανίαν στηριχθεῖσαν εἰς τοὺς ἀπὸ τοῦ 1880 ἐπιβληθέντας εἰς τὰ ἐξ ἄλλων χωρῶν εἰσαγόμενα βιομηχανικὰ προϊόντα προστατευτικούς δασμούς, οἵτινες ἐπεξετάθησαν καὶ ἐπὶ εἰσαγομένων γεωργικῶν ἐξ ἄλλων χωρῶν προϊόντων. Οἱ δασμοὶ ὁμῶς οὗτοι δὲν ἀπέβησαν εἰς ὄλας τὰς χώρας παιδαγωγικοὶ τῆς βιομηχανίας, ὡς οἱ θεωρητικοὶ τῶν δασμῶν τούτων εἰσηγήθησαν,¹ ἀλλ' ὑψώσαντες πανύψηλα τεῖχη εἰς τὴν οἰκονομικὴν ἐπικοινωνίαν τῶν χωρῶν² ἐδημιούργησαν δασμοβιώτους εἰς παλλὰς χώρας βιομηχανίας μὴ ὠθουμένης εἰς πρόοδον ἐκ τοῦ ἀνταγωνισμοῦ πρὸς τὰς πλέον προοδευμένας χώρας καὶ ὑπὸ βαρὺ κόστος διὰ τὴν ἐσωτερικὴν κυρίως ἀγορὰν ἐργαζομένης. Καὶ ἀνεπτύχθη μὲν κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον ὑπὸ τὸν προστατευτισμὸν βιομηχανία εἰς πολλὰς χώρας, ἡ ἀνάπτυξις ὁμῶς αὕτη δὲν ὀφείλεται εἰς τοὺς δασμούς, τούτους, αὐτοὺς καθ' ἑαυτοὺς, ἀλλ' εἰς τὴν γενικὴν ἀνάπτυξιν καὶ πρόοδον τῆς οἰκονομίας τῶν χωρῶν ἀποτελέσμα τῆς πνευματικῆς καὶ τεχνικῆς ἀναπτύξεως αὐτῶν, τῆς ἐρεῦνης καὶ μελέτης τῶν πλουτοπαραγωγικῶν πόρων αὐτῶν (φυσικῆς, χημικῆς καὶ ἐμπορευματολογικῆς καὶ οἰκονομικογεωγραφικῆς συγκρίσεως κόστους τῶν ὁμοίων προϊόντων ἄλλων χωρῶν), τῆς ἐντόνου καὶ ὑπὸ τοὺς διαρκῶς βελτιωμένους ὅρους ὀργανώσεως τῶν βιομηχανικῶν ἔργων καὶ μορφώσεως καὶ διαπαιδαγωγήσεως βιομηχανῶν ἐπιχειρηματιῶν καὶ βιομηχανικῶν ἐργατῶν, τῆς ἐλευθέρως ἀντιμετωπίσεως τῶν ἀντιτιθεμένων συμφερόντων τῶν κοινωνικῶν κατηγοριῶν καὶ τῆς καταλλήλου συνολικῆς ἐθνικοοικονομικῆς πολιτικῆς τῶν κρατῶν τῶν χωρῶν τούτων. Οὕτω δ' εἰς τὰς χώρας ἐκεῖνας συνέβαλον καὶ οἱ δασμοί. Εἰς τὴν κατηγορίαν τῶν χωρῶν τούτων δὲν εὐρέθη ἡ Ἑλλὰς. Ἀπὸ τῆς εἰσαγωγῆς τῶν προστατευτικῶν δασμῶν, μετ' ὀργανωμένην βιομηχανίαν, μετ' ἀνεπτυχθεῖσαν τεχνικὴν, μετ' ἐπιπλέον τὴν ἐγχωρίαν - ἀγορὰν, μετ' ἐμπειρικὴν καὶ ὄχι ἐπιστημονικὴν ἀντιμετώπισιν τῶν τεχνικῶν καὶ οἰκονομικῶν ζητημάτων τῆς βιομηχανίας, μετ' ἐπιπλέον τῶν Ἑλλήνων βιομηχανῶν νοσοτροπία, μετ' ἐλλείψιν μορφωμένων βιομηχανικῶν στελεχῶν, μετ' ἐλλείψιν κεφαλαίων, μετ' ἐπιπλέον ἀντιλήψεις τῶν πιστοδοτικῶν ἰδρυμάτων καὶ μετ'

1. βλ. Α. Δ. Σίδερι : Φρειδ. Λίστ εἰς «Ἀρχεῖον Κοινῶν καὶ Οἰκον. Ἐπιστημῶν» 1950 σελ. 89 κ - ε

2. Α. Δ. Σίδερι : Οἰκονομικαὶ ἀντιθέσεις καὶ εἰρήνη. Ἀθήναι 1927.

άδιαπάρακτον τῶν ἐπιχειρηματιῶν βιομηχάνων τῶν τραπεζιτῶν ἐπικράτησιν τῶν ἰδιοτελῶν των συμφερόντων, καὶ μὲ ἀδιαφορίαν τοῦ Κράτους διὰ τὴν θέσιν τῶν καταναλωτῶν, τὸ ὑπὸ τὴν ἀνάπτυσιν ταύτην βαρὺ κόστος ἐβάρυνε τὴν Ἑλληνικὴν βιομηχανικὴν παραγωγὴν. Καὶ ἡ κατάστασις αὕτη ὀλίγον ἤλλαξε παρ' ὄλην τὴν ἀπὸ τῆς β' δεκαετίας τοῦ παρόντος αἰῶνος ἀνάληψιν ἐθνικοοικονομικῆς ὑπὸ τοῦ Κράτους πολιτικῆς (βιομηχανικῆς, γεωργικῆς, μεταλλευτικῆς, ἐμπορικῆς καὶ κοινωνικῆς πολιτικῆς) καὶ ἴδρυσιν τῶν πρὸς τοῦτο ὑπηρεσιῶν, κεντρικῶν καὶ περιφερειακῶν (Ἐπιχειρηματικῆς Βιομηχανίας, Γεωργίας, Ἐμπορίου). Ἀναλόγως πρὸς τὰ γενόμενα εἰς ἄλλας χώρας παρ' ἡμῖν ὀλίγα ἀπέδωσεν ὅλη αὕτη ἡ προσπάθεια οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως τῆς χώρας. Ἡ ἐπελθοῦσα κατοχὴ καὶ καταλήψεις τῶν πόρων τῆς χώρας (1941 - 1945) ἐπληξε βαρύτερα τὴν οἰκονομίαν μας καὶ ἡ ἀτυχεστάτη διαχείρισις τοῦ μεγαλύτερου μέρους τῆς δωρεὰν βοήθειας τῶν 2½ δισεκατομμυρίων δολλαρίων (Σχέδιον Μάρσαλλ) ἀνεπαρκῶς ἐβοήθησε τὴν ἀνάληψιν τῆς χώρας. Ἡ μὲ τοὺς βαρεῖς καὶ ἀπαγορευτικούς δασμοὺς προστασία τῶν γεωργικῶν προϊόντων ἐλάχιστα, ἐπίσης, ἀποτελέσματα ἀπέδωσεν. Ἡ ἀνάπτυξις τῆς σιτοκαλλιέργειας καὶ ἡ ἐπιτευχθεῖσα κατὰ τοὺς τελευταίους χρόνους σιτάρκεια τῆς χώρας, ἀποτέλεσμα τῶν εἰσαχθέντων διαλεγμένων σπόρων καὶ τῆς ἀπολυμάνσεως αὐτῶν, δὲν ἠδυνήθησαν νὰ ἐλαττώσουν σπουδαίως τὸ κόστος τῆς ἐγχωρίας παραγωγῆς εἰς χώραν μικρὰς καὶ δὴ τεμαχισμένης ἀγροτικῆς ἰδιοκτησίας, ἐλλείψεως τῶν εἰς μεγάλην ἔκτασιν ἀναγκαίων ἐγγειοβελτιωτικῶν ἔργων, μικροτάτης ἐπαγγελματικῆς τῶν ἀγροτῶν μορφώσεως καὶ δαπανηρᾶς χρήσεως τῶν συντελεστῶν τῆς παραγωγῆς. Διὰ τοῦτο καὶ ἡ ἀνάγκη συντηρήσεως τῶν ἀγροτῶν μας διὰ κρατικῶν ἐπιδοτήσεων γεωργικῶν μας προϊόντων ὑπὸ τοὺς δυσμενεῖς τούτους ὄρους οἰκονομικοῦ ἀνταγωνισμοῦ (βιομηχανικῶν καὶ γεωργικῶν κλπ. προϊόντων) συνεδέθημεν πρὸς τὰς προηγμένας βιομηχανικῶς, γεωργικῶς, ἐμπορικῶς, χρηματοδοτικῶς, τεχνικῶς, ἐπιστημονικῶς, πολιτιστικῶς καὶ πολιτικῶς ἐξ χώρας τῆς Εὐρωπαϊκῆς Κοινῆς Ἀγορᾶς. Τὸ ἂν ἡ χώρα μας θὰ πορισθῇ ὄφελος ἐκ τῆς συνδέσεως τῆς μὲ τὰς 6 ὡς ἄνω χώρας τῆς Ε.Ο.Κ. ἢ θὰ ἀντιμετώπιση περιπέτειαν, ἄνευ δι' αὐτὴν προηγουμένου, θὰ ἐξαρτηθῇ ἐκ τῆς, ἐντὸς τῶν 22 ἀπὸ τῆς συνδέσεως ἐτῶν προθεσμίας καταργήσεως τῶν προστατευτικῶν μας δασμῶν, ἀναπτύξεως ἀνταγωνιστικῆς ἱκανότητος τῆς οἰκονομίας μας ἔναντι τῶν ἄλλων χωρῶν. Πρόκειται οὕτω περὶ ἐκ βᾶθρων ἀνατροπῆς μιᾶς ἐθνικοοικονομικῆς πολιτικῆς — τῆς πολιτικῆς τοῦ προστατευτισμοῦ — ἐνὸς περίπου αἰῶνος. Ἀποτελοῦντες μίαν ἀγορὰν μὲ τὰς ἕξ ταύτας χώρας, ἄνευ προστατευτικῶν δασμῶν, ἀνταγωνιζόμεθα πρὸς χώρας ἀνωτέρου, ὡς ἐλέχθη, οἰκονομικοῦ, τεχνικοῦ, μορφωτικοῦ, πολιτιστικοῦ καὶ πολιτικοῦ ἐπιπέδου. Εἰς

τὸν ἀγῶνα τοῦτον πίπτουν οἱ ἀδυνατώτεροι, οἱ παράγοντες δηλ. ὑπὸ βαρύτερον κόστος καὶ συνεπῶς μὲ ὑψηλὰς τιμὰς προσφέροντες τὰ προϊόντα των. Εἰς τοιαύτην ἐλευθέραν κοινὴν ἀγορὰν, μὲ ἐλευθέραν μετακίνησιν τῶν συντελεστῶν τῆς παραγωγῆς, κεφαλαίων καὶ ἐργασίας, τὰ κεφάλαια καὶ οἱ ἐργάται στρέφονται ἐκεῖ ὅπου ἀμείβονται καλύτερον, τῆς καταλλήλου τεχνικῆς μορφώσεως των ἐπιτεπούσης καλύτερας ἀμοιβᾶς καὶ εὐθηνότερας τιμὰς προϊόντων. Ἡ εἴσοδος ἢ σύνδεσις καὶ ἄλλων χωρῶν καὶ δὴ ἀνταγωνιστριῶν τῶν ἐξαγαμένων ὑφ' ἡμῶν προϊόντων θὰ δημιουργήσῃ πρόσθετα διὰ τὴν χώραν μας προβλήματα. Ἀντιμετώπισιν τῶν προβλημάτων τούτων ἐπέδωξε τὸ ἀναφερθὲν συνέδριον τῆς Ἑλληνικῆς Ἐταιρίας Οἴκον. Ἐπιστημῶν.

Μετὰ γενικὴν ἔκθεσιν τῶν ἀντικειμενικῶν καὶ διαρθρωτικῶν ἀδυναμιῶν τῆς Ἑλληνικῆς οἰκονομίας (μικρὰ παραγωγικὰ καὶ μονάδες εἰς τε τὴν γεωργίαν καὶ τὴν βιομηχανίαν, μικρὰ ἀποδοτικότης τῶν συντελεστῶν τῆς παραγωγῆς, ὑποαπασχόλησις, ἐξαγωγή σπληνιζομένη κυρίως εἰς 4 - 5 γεωργικὰ προϊόντα, παθητικὸν ἰσοζύγιον πληρωμῶν, ἔλλειψις κεφαλαίων) καὶ γενικὴν ὑπόδειξιν τῆς ἐρεύνης καὶ μελέτης τῶν διαρθρωτικῶν μεταβολῶν τῆς Ἑλληνικῆς οἰκονομίας ἐκ τῆς συνδέσεως μὲ τὴν Ε.Ο.Κ. (γεωγραφικὴ ἔκτροπή τοῦ Ἑλληνικοῦ ἐμπορίου λόγω τοῦ κοινῶ ἐξωτερικοῦ δασμολογίου καὶ τῶν μειουμένων βαθμιαίως δασμῶν μεταξὺ τῶν χωρῶν τῆς Ε.Ο.Κ., αὔξεις εἰσαγωγῶν, ἐξίσωσις τιμῶν συντελεστῶν παραγωγῆς καὶ τῶν ἐπασκοιουθούτων πάντα ταῦτα πολλαπλασιαστικῶν φαινομένων) (α'. εἰσήγησις, ἀντιεἰσήγησις καὶ συζήτησις),¹ ἐξετέθη ἡ ἐπίδρασις τῆς συνδέσεως ταύτης τῆς Ἑλλάδος μετὰ τῆς Ε.Ο.Κ. ἐπὶ τῆς γεωργικῆς οἰκονομίας καὶ τῆς ἀναπτύξεως αὐτῆς καὶ ἡ προκρίτεια γεωργικὴ πολιτικὴ (β'. εἰσήγησις). Τίθεμένου ὅτι ἐκ τοῦ συνόλου τῶν ἐξαγωγῶν μας ἀποτελοῦσῶν ὀλιγώτερον τοῦ ἡμίσεος τῶν εἰσαγωγῶν μας (Στατιστικὴ 1961) τὰ 80% τῶν ἐξαγωγῶν τούτων ἀποτελοῦνται ἐκ γεωργικῶν προϊόντων καὶ ὅτι 30% τῶν ἐξαγομένων τούτων γεωργικῶν προϊόντων ἐξάγονται εἰς τὰς χώρας τῆς Ε.Ο.Κ., ἐξ ὧν ἡ χώρα μας εἰσάγει τὰ 40% τῶν εἰς αὐτὴν εἰσαγομένων προϊόντων, κυρίως βιομηχανικὰ καὶ κατὰ 1/10 τούτων κτηνοτροφικά, οἱ εἰσηγηταὶ ἐπρότειναν διάφορα, κατ' αὐτοὺς ληπτέα μέτρα καὶ δὴ ἐγγειοβελτιωτικὰ ἔργα, ἀποστραγγιστικὰ εἰς τὰ ὑγρὰ ἐδάφη, ἀρδευτικὰ μὲ ρέον ὕδωρ καὶ οὐχὶ διὰ φρεάτων, καθ' ὃ δαπανηρῶν, ἀπὸ κοινῶ καλλιέργειαν πρὸς ἐξοικονόμησιν δαπανῶν, ἀναδασμὸν τῆς τεμαχι-

1. Τὰς εἰσηγήσεις βλ. : Ἡ Σύνδεσις τῆς Ἑλλάδος μὲ τὴν Εὐρωπ. Οἴκον. Κοινότητα (ἐκδ. Ἑλλην. Ἐταιρίας Οἴκ. Ἐπιστ.) Ἀθήναι 1963

σμένης ιδιοκτησίας,¹ εισαγωγήν διαλεγμένων σπόρων, επίλογον πρώτων καλλιεργειών,² παραγωγήν σκληρού σίτου προς έξαγωγήν, καλλιέργειαν κτηνοτροφικών φυτών, ζώα βελτιωμένα, έφθνον ηλεκτρικόν ρεύμα, έφθνα λιπάσματα, έφθνα μεταφορικά ψυγεία, όργανωσιν του έμπορίου των γεωργικών προϊόντων, συγκεντρωμένην προσφοράν αυτών και τυποποίησιν αυτών, συνεταιρισμούς παραγωγής και κοινής πωλήσεως των παραγομένων προϊόντων, τεχνικήν μόρφωσιν των άγροτών, έντασιν της γεωργικής εκπαιδεύσεως, έρευναν της γεωργικής μας καταστάσεως και του ανταγωνισμού μας με την γεωργίαν και κτηνοτροφίαν των μεθ' ών συνεδέθημεν χωρών της Ε.Ο.Κ., γεωργικάς εφαρμογάς νέων μεθόδων και αναδιάρθρωσιν του πενταετούς προγράμματος οικονομικής αναπτύξεως.

Έπί τούτων όλων παρατηρούμεν: τὸ έργον της τεχνικής μορφώσεως και επαγγελματικής εκπαιδεύσεως των άγροτών και γεωπονικής παιδείας είναι έργον του Κράτους, έργον στοιχειώδους γεωργικής πολιτικής άσχέτως με την σύνδεσιν μας με την Ε.Ο.Κ. Και ή μέχρι σήμερα επί τούτω δράσις του Κράτους μας δέν είναι αξιοζήλευτος. Άσυγκρίτως δέ μεγαλύτερας ύποχρεώσεις αναλαμβάνει σήμερα το Κράτος άφου συνεδέθημεν οικονομικώς με χώρας άνωτέρας ως έλέχθη τεχνικής κατάρτισεως και γεωργικής μορφώσεως με τας όποιās θα ανταγωνισθώμεν εις την τοποθέτησιν των γεωργικών μας προϊόντων. Τούτο ίσχύει, επίσης, δια τα έπιβαλλόμενα έγγειοβελτιωτικά έργα δια να αύξήσωμεν την άποδοτικότητα της γεωργίας μας (της Έλλάδος έχούσης παραγωγικόν έδαφος μόνον τὸ 1/4 του έμβαδου αυτής, του δέ πληθυσμού της αύξανόμενου) και ρίψωμεν τὸ βαρὺ κόστος της γεωργικής μας παραγωγής ώστε να έφθνήνουν τα γεωργικά μας προϊόντα και να άνθέξουν εις τὸν συναγωνισμόν με τὰ ξένα. Βεβαίως, ή εκτέλεσις των έργων τούτων έχει ανάγκην κεφαλαίων και μελετημένης και ούχι σπατάλου ένεργείας των. Και ή εύρεσις των προς τούτο κεφαλαίων είναι τὸ μέγα πρόβλημα των ύπαναπτύκτων χωρών περιδινουμένων έντός του φαύλου κύκλου μικρᾶς άποταμιεύσεως και άνεπαρκῶν επενδύσεων λόγω μικροῦ έθνικοῦ εισοδήματος και

1. Ο Εισηγητής καθ. Εὐελπίδης περιορίζει τὸν άναδασμόν μόνον εις τὰ όρεινά μέρη τὰς νήσους και «τὰς λοφώδεις περιφερείας», όπου είναι ύπερβολική ή κατάτμησις της άγροτικής ιδιοκτησίας και ούχι εις τὰ πεδινά μέρη. Περι γενικῆς εις όλας τὰς χώρας πολιτικής άναδασμοῦ βλ. Α. Δ. Σίδερι: 'Η εν Φλωρεντία πρώτη συνέλευσις των μελών του διεθνoῦς Ίνστιτούτου Γεωργικοῦ και συγκριτικοῦ δικαίου (4-8 Ἀπριλίου 1960) εις «Άγροτικήν Οικονομίαν» Ὀκτωβρ. Δεκεμβ. 1962 σελ. 277 κ. ε.

2. Η συνολική εις όλας τὰς χώρας εν γένει έξαγωγή πρώτων προϊόντων (κυρίως όπώρων) δι άς ως εκ του κλίματος έχομεν προτεραιότητά έξαγωγῆς δέν ύπερβαίνει τὰ 6% του συνόλου των έξαγωγῶν μας.

μικροῦ εισοδήματος λόγω μικρᾶς άποταμιεύσεως και άνεπαρκῶς αύξήσεως των παραγωγικῶν επενδύσεων. Η ύπερφόρτωσις των οικονομικῶν μας με στρατιωτικάς δαπάνας και ό δι' αυτάς έξωτερικὸς δανεισμός δυσχεραίνει τὸν δανεισμόν δι' έγγειοβελτιωτικά και άλλα παραγωγικά έργα (ό καθ. Εὐελπίδης επρότεινε δάνειον εκ της Εὐρωπαϊκῆς Τραπεζῆς Έπενδύσεων). Η επίλογον διαλεγμένων σπόρων και διαλεγμένων ζώων είναι έργον της έπιστημονικής έρεύνης των γεωπονικῶν ίδρυμάτων με την βοήθειαν του Κράτους, ως επίσης ή διαπαιδαγώγησις των άγροτών προς εισαγωγήν τούτων, ως και άλλων τεχνικῶν μέσων είναι έργον των γεωργικῶν ύπηρεσιῶν του Κράτους. Η παροχή έφθνου ηλεκτρικοῦ ρεύματος εις την γεωργίαν και έφθνων λιπασμάτων είναι ζητήματα βιομηχανικής αναπτύξεως (περι ής ιδιαίτερα εισηγήσις). Τὰ έφθνα μεταφορικά των γεωργικῶν μας προϊόντων είτε την έσωτερικὴν αγοράν μας και την κοινήν αγοράν είναι ζητήματα της συγκοινωνιακής πολιτικής του Κράτους, έργον της όποιās είναι και ή χάραξις των καταλλήλων όδων και συγκοινωνιῶν διακινήσεως των έμπορευμάτων εν γένει. Η όργανωσις του έμπορίου των γεωργικῶν προϊόντων, ή τυποποίησις και κατάλληλος προσφορά αυτών εις τὰς αγορὰς όπου καταναλίσκονται ταῦτα είναι έργον των διαμέσων, μεταξύ παραγωγῶν και καταναλωτῶν, εμπόρων και δη των έξαγωγέων προϊόντων εις τὸ έξωτερικόν, αλλά και αυτών των παραγωγῶν και των όργανώσεων των, των συνεταιρισμῶν των. Ούχι όμως μικρόν και εν τούτω είναι και τὸ έργον του Κράτους οδηγούντος και έλέγχοντος και προσανατολίζοντος τούς εις τὰ έργα ταῦτα άσχολουμένους δια των όργάνων του έμπορικῆς πολιτικής. Ο πορισμός των κεφαλαίων του έξοπλισμοῦ των γεωργῶν μας με τὰ κατάλληλα μέσα (μηχαναί, ζώα, κτίσματα, λιπάσματα κλπ.), είναι έργον της Άγροτικής Τραπεζῆς ή πρόσφορος και άποδοτική λειτουργία της όποιās έξαρτάται εκ της όρθῆς όργανώσεως της και της κομματικῶς άνιδιοτελοῦς έποπτείας του Κράτους.

Μέγα όθεν και τὸ έργον του Κράτους σήμερα μετὰ την σύνδεσιν μας με την ΕΟΚ. Προαπαιτούμενον της χάραξεως της γεωργικής του Κράτους πολιτικής είναι ύπερ πάν άλλο ή εύρεία και βαθεία έρευνα όλης της γεωργικής μας οικονομίας. Τὰ έργα (τεχνικά και άλλα), ότινα θα εκτελέση τὸ Κράτος, αί καλλιέργειαι άς θα συμβουλευση εις τούς άγρότας, οί σπόροι ή τὰ ζώα που θα εισαγάγη προς καλλιέργειαν ή εκτροφήν, τὰ μηχανικά μέσα και τὰ λιπάσματα, ή όργανωσις της προσφοράς των προϊόντων μας, ή άνεύρεσις των καταλλήλων αγορῶν, αί έφθναί μεταφοραί, όλα αυτά δέν είναι δυνατόν να άποτελοῦν άτομικάς έμπνεύσεις, έπιθυμίας άτόμων όσονδήποτε άρμοδίων και αξιολόγων, αλλά προϊόν έρεύνης συνεχούς και μακρᾶς υπό ειδικῶν προς τούτο όργα-

νων με ανάλογον και κατάλληλον προσωπι-
κόν, ὀργάνων συστηματικῶς μελετώντων και
πειραματιζομένων, διακριβούντων τὸ καλόν
και ἐπιδιωκόντων τὸ καλύτερον, συγκρινόντων
και ἀναθεωρούντων, συνεργαζομένων με τοὺς
ἀγρότας και τὰς ὀργανώσεις των και ἐπω-
φελουμένων τῆς πείρας των πρὸς καθορισμὸν
τῶν φυσικῶς, οἰκονομικῶς και κοινωνικῶς ἐ-
πιβαλλομένων. Τὰ ὄργανα ταῦτα ἐρεύνης κα-
τὰ τομεῖς τῆς οἰκονομίας θὰ ἀποτελοῦν τὴν
βάσιν τοῦ προγράμματος - σχεδίου οἰκονομι-
κῆς ἀναπτύξεως πρὸς ἐπίτευξιν ἀποδοτικῆς
συμβιώσεως μετὰ τῶν χωρῶν τῆς Ε.Ο.Κ.

Ἡ ἐπὶ τῶν γεωργικῶν μας ὁμῶς προϊόν-
των προβλεπόμενη βαθμιαία κατάργησις τῶν
δασμῶν τελεῖ ὑπὸ τὴν προϋπόθεσιν τῆς ἐναρ-
μονίσεως (harmonisation) τῆς γεωργικῆς
μας πολιτικῆς πρὸς τὴν κοινὴν γεωργικὴν πο-
λιτικὴν τῆς Ε.Ο.Κ.¹ ἦν διὰ τὴν ἰδιομορφίαν
τῆς γεωργικῆς παραγωγῆς και τῶν κοινωνι-
κοοικονομικῶν συνθηκῶν τῆς γεωργίας τῶν
χωρῶν τούτων τῆς Ε.Ο.Κ. προβλέπει ἡ Ἰδρύ-
σασα τὴν Ε.Ο.Κ. Συνθήκη τῆς Ρώμης (ἄρθρ.
38 - 42).² Κατ' ἐξαιρέσιν ἀπὸ τῆς ἰσχύος
τῆς συμφωνίας συνδέσεως (1 Νοεμβρίου 1962)
ἡ Ε.Ο.Κ. ἐμείωσε τὸν βαρύνοντα τὰ ἐλληνι-
κὰ καπνὰ και τὰς σταφίδας εἰσαγωγικὸν εἰς
τὰς χώρας αὐτῆς δασμὸν εἰς τὸ ἡμισυ (Πρω-
τοκολλ. 15 και 17 συναπτόμενα εἰς τὴν Συμ-
φωνίαν τῆς Συνδέσεως) και παρέσχεν ὑπο-
σχέσεις, πλήρους καταργήσεως τῶν δασμῶν
τούτων τὸ πολὺ μέχρι 31 Δεκεμβρίου 1967
(Πρωτόκολλον 15 και 17).

Οὕτω, κατὰ τὴν ἀνωτέρω ρήτραν τῆς ἐν-
αρμονίσεως τῆς γεωργικῆς πολιτικῆς τῆς Ἑλ-
λάδος πρὸς τὴν Ε.Ο.Κ. «εὐθύς ὡς ἡ κοινότης
(Ε.Ο.Κ.) δηλώσῃ ὅτι ὡς πρὸς προϊόν τι κα-
θωρίσθησαν αἱ ἀφορώσαι τὴν θέσιν εἰς ἐφαρ-

1. «Ἡ λειτουργία και ἡ ἀνάπτυξις τῆς
συνδέσεως ὡς πρὸς τὰ γεωργικὰ προϊόντα δέον
νὰ συνοδεύηται ὑπὸ προοδευτικῆς ἐναρμονίσεως
τῆς γεωργικῆς πολιτικῆς τῆς Ἑλλάδος και τῆς
γεωργικῆς πολιτικῆς τῆς Ε.Ο.Κ.» (ἄρθρ. 33
τῆς Συμφωνίας τῆς Συνδέσεως).

2. Τὴν πραγμάτωσιν τῆς συμφωνηθείσης
ταύτης κοινῆς γεωργικῆς πολιτικῆς τῆς Ε.Ο.Κ.
και τὸν καθορισμὸν αὐτῆς ἐπέζητησεν ἡ Γαλ-
λία (Δεκέμβριος 1961) ὡς ὄρον ἀπαραίτητον
διὰ τὴν μετάβασιν ἀπὸ τοῦ καθορισθέντος
πρώτου σταδίου τῆς Ε.Ο.Κ. εἰς τὸ δεύτερον.
Και ὁ καθορισμὸς οὗτος ἐγένετο κατὰ βάσιν
μετὰ μακροτάτας διαπραγματεύσεις διὰ τῆς
συμφωνίας τῶν Βρυξέλλων (Ἰανουάριος 1962).
Κατὰ τὴν συμφωνίαν ταύτην τὴν κοινὴν γεωρ-
γικὴν πολιτικὴν τῆς Ε.Ο.Κ. θὰ κατευθύνουν αἱ
ἀκόλουθοι ἀρχαί: ἐλευθερία κυκλοφορίας τῶν
γεωργικῶν και κτηνοτροφικῶν προϊόντων ἀνὰ
τὴν κοινὴν ἀγορὰν, ὁμοιόμορφον καθεστῶς τι-
μῶν, ὁμοιόμορφος ἐγγύησις πρὸς τοὺς παρα-
γωγοὺς τοῦ αὐτοῦ προϊόντος ἐντὸς τῆς κοινῆς
ἀγορᾶς και ὁμοιόμορφοι σχέσεις μετὰ τῶν τρί-
των χωρῶν Κοινὸν Ταμεῖον Χρηματοδοτήσεως
ὑποβοηθεῖ τὴν πραγμάτωσιν τῶν σκοπῶν τού-
των.

μογὴν τῆς κοινῆς γεωργικῆς πολιτικῆς ἐν τῷ
πλαισίῳ τῆς Κοινότητος οὐσιώδεις διατά-
ξεις... και εὐθύς ὡς ἡ Ἑλλάς δηλώσῃ ὅτι
εἶναι ἐτοίμη νὰ προβῆ εἰς τὴν ἐναρμόνισιν,
τὸ Συμβούλιον τῆς Συνδέσεως ἀποφασίζει
περὶ τῶν ὄρων τῆς τοιαύτης ἐναρμονίσεως,
καταργήσεως τῶν περιορισμῶν εἰς τὰς με-
ταξύ Ε.Ο.Κ. και Ἑλλάδος συναλλαγᾶς και
περὶ τῶν ὄρων ἐφαρμογῆς ὑπὸ τῆς Ἑλλάδος
τοῦ κοινού τελωνειακοῦ δασμολογίου» (ἄρθρ.
35 τῆς Συμφωνίας Συνδέσεως).¹ Τὸ Συμβού-
λιον ἀποφασίζει τὸ ἐφαρμοστέον καθεστῶς
τοῦτο ἐντὸς δύο ἐτῶν ἀπὸ τῆς ἀνωτέρω δη-
λώσεως, «ἄλλως τὰ συμβληθέντα μέρη (Ε.
Ο.Κ.—Ἑλλάς) εἶναι ἐλεύθερα νὰ λάβουν πᾶν
μέτρον, ὅπερ θεωροῦν κατάλληλον ὑπὸ τὸν
ὄρον τὸ ἐφαρμοστέον καθεστῶς νὰ εἶναι τού-
λάχιστον ἐξ ἴσου εὐνοϊκὸν πρὸς τὸ ἐφαρμο-
ζόμενον εἰς τὰς εἰσαγωγὰς ἐκ χωρῶν κρατῶν
ἀπολαυόντων τῆς μεταχειρίσεως τοῦ μᾶλλον
εὐνοουμένου κράτους» (ἄρθρ. 36 τῆς Συμφω-
νίας τῆς Συνδέσεως).

Οὕτως, ἡ κατάργησις τῶν ἐπὶ τῶν γεωρ-
γικῶν προϊόντων ἀμφοτέρωθεν (Ἑλλάδος και
Ε.Ο.Κ.) δασμῶν ἐξαρτᾶται ἐκ τῆς ἐντὸς διε-
τίας δηλώσεώς μας ἀποδοχῆς τοῦ προταθη-
σομένου ἡμῖν καθεστῶτος ἐμπορικῶν ἐπὶ γε-
ωργικῶν προϊόντων συναλλαγῶν. Εἶναι φα-
νερὸν ὅτι τόσον ἡ ἀποδοχὴ ὅσον και ἡ μὴ
ἀποδοχὴ τῶν ἐπὶ τῆς κοινῆς γεωργικῆς πολι-
τικῆς ἀποφάσεων τούτων τῆς Ε.Ο.Κ. δημι-
ουργεῖ μεγάλα και ἀκανθώδη προβλήματα
διὰ τὴν Ἑλλάδα. Μετὰ τὴν ἀποδοχὴν τῆς κοι-
νῆς ταύτης πολιτικῆς εἰς τόσα γεωργικὰ
προϊόντα ἰσχύουσιν παρ' ἡμῖν ἐπιδοτήσεις
θὰ προσαρμοσθοῦν πρὸς τὴν κοινὴν γεωργι-
κὴν πολιτικὴν (ἄρθρ. 40).

Βεβαίως, ὡς ἀναφέρεται ἐν τῇ Συμφωνίᾳ
«κατὰ τὸν καθορισμὸν τῆς κοινῆς γεωργικῆς
πολιτικῆς ἡ Κοινότης (Ε.Ο.Κ.) λαμβάνει ὑπ'
ὄψιν κατὰ τρόπον ἀποτελεσματικόν, τὴν ἰδιο-
μορφίαν, τὰς δυνατότητας και τὰ συμφέρον-
τα τῆς Ἑλληνικῆς γεωργίας. Ἡ ἐναρμόνισις
ἔχει σκοπὸν νὰ ἐξασφαλίσῃ τὴν ἰσότητα με-
ταχειρίσεως τῶν προϊόντων τῆς Ἑλλάδος και
τῶν ἰδίων προϊόντων τῶν κρατῶν - μελῶν τῶν
συμβαλλομένων μερῶν» (ἄρθρ. 33 τῆς Συμ-
φωνίας τῆς Συνδέσεως). Πλὴν δέον νὰ ρη-
μειωθῇ ὅτι μεταξύ τῶν χωρῶν τῆς Ε.Ο.Κ.
και τῆς Ἑλλάδος ὑπάρχουν γεωργικὰ προϊ-
όντα ἀνταγωνιζόμενα ἄλληλα ἐντὸς τῆς Κοι-
νῆς Ἀγορᾶς τῆς Ε.Ο.Κ., προερχόμενα ἐκ
τῶν ἐταίρων ἐν Ε.Ο.Κ. χωρῶν και τῆς Ἑλ-
λάδος και δὴ χωρῶν ἐγγυτέρων και μὲ πολὺ
μικρότερα τῆς Ἑλλάδος μεταφορικᾶ βαρυνο-

1. Τοιαύτη κοινὴ γεωργικὴ πολιτικὴ ἐπὶ
δημητριακῶν, χοιρείου κρέατος, πουλερικῶν,
ἀγῶν, οἴνων, ὀπωρῶν λαχανικῶν, ἐλήφθη ἡδη
δι' ἀποφάσεων τῆς Ε.Ο.Κ. ἀπὸ τοῦ Ἰουλίου
1962, ἀποφασισθέντος τοῦ Κανονισμοῦ τῆς Ε.
Ο.Κ. βαθμιαίας συστάσεως κοινῆς ὀργανώσεως
ἐπὶ τῆς ἐμπορίας τῶν γεωργικῶν προϊόντων.

μένων. Ὁ συναγωνισμός μας θὰ εἶναι σκληρός.¹

Ἡ ἑναρμόνιση οὕτω τῆς γεωργικῆς μας πολιτικῆς πρὸς τὴν τῶν χωρῶν τῆς Ε.Ο.Κ. εἶναι πρόβλημα ταχείας ὑψώσεως τῆς τεχνικῆς στάθμης τῆς γεωργικῆς μας παραγωγῆς καὶ ἐλαττώσεως τοῦ ὑψηλοῦ κόστους αὐτῆς δι' αὐξήσεως τῆς ἀποδοτικότητος τῆς γεωργίας μας διὰ καταλλήλων ἐγγειοβελτιωτικῶν ἔργων ὠργανωμένας καὶ μὲ ἀνταγωνιστικὰς προσφορὰς τῶν προϊόντων μας εἰς τὴν κοινὴν ἀγορὰν. Αἱ ἐν τούτῳ ὑποχρεώσεις τοῦ Κράτους μας εἶναι μέγισται. Θὰ ἀνταποκριθῆ τοῦτο εἰς αὐτάς; Καὶ τὸ πρόβλημα θὰ καταστῆ ὀξύτερον ἔαν — καὶ τοῦτο δὲν θὰ βραδύνη — εἰσέλθουν εἰς τὴν Ε.Ο.Κ. καὶ ἄλλαι μεσογειακαὶ χώραι ὁμοίου μὲ ἡμᾶς κλίματος καὶ ὁμοίων γεωργικῶν προϊόντων καὶ τῆς αὐτῆς πρωιμότητος, ὥστε ἡ ἐν λόγῳ ἑναρμόνις τῆς γεωργικῆς μας πολιτικῆς θὰ εἶναι ὄχι μόνον ἑναρμόνις πρὸς τὴν τῶν χωρῶν τῆς Ε.Ο.Κ. ἀλλὰ καὶ πρὸς τὴν τῶν εἰσελευσόμενων εἰς τὴν Κοινὴν τῆς Ε.Ο.Κ. Ἀγορὰν.²

Η ἐξέτασις τῶν προβλημάτων ποὺ παρουσιάζει ἡ σύνδεσις μας μὲ τὴν Ε.Ο.Κ. εἰς τὸν τομέα τῆς βιομηχανίας, κατέδειξεν ἐπίσης τὰς ἀδυναμίας τῆς Ἑλληνικῆς βιομηχανίας καὶ τὰς δυσχερείας ποὺ ὁ ἐθνικοοικονομικός μας οὗτος κλάδος θὰ συναντήσῃ

1. Ἐπὶ τῇ προόψει ταύτῃ καὶ πρὸς πρόληψιν ἐπικινδύνων ἐκ τοῦ συναγωνισμοῦ τούτου ἀποτελεσμάτων συνεφωνήθη ἐπίσης ὅτι εἰς περιπτώσιν ἀπειλουμένων ἐπιζημιῶν ἐκ τούτου ἀποτελεσμάτων ἐπιτρέπεται τόσον εἰς τὴν Ἑλλάδα ὅσον καὶ εἰς τὰ ἄλλα κράτη τῆς Ε.Ο.Κ. νὰ ἐφαρμόζουν σύστημα ἐλαχίστων τιμῶν κάτω τῶν ὁποίων αἱ εἰσαγωγαὶ δύνανται εἶτε προσωρινῶς νὰ ἀναστέλλωνται, εἶτε νὰ ἐπιτρέπωνται τιμαὶ ἀνώτεραι τῆς ὀριζομένης κατὰ κοινὴν, ἐννοεῖται, συμφωνίαν τῶν συμβληθέντων μερῶν (ἡ λεγομένη ρήτρα διασφαλίσεως ἄρθρ. 10 καὶ ἄρθρ. 41 κ.ε. τῆς Συμφωνίας Συνδέσεως). Διὰ τοῦτο ἐπιτρέπεται ἐπίσης ἡ ἐπιβολὴ ἀντισταθμιστικοῦ φόρου κατὰ τὴν εἰσαγωγὴν ἀποφάσει τοῦ Συμβουλίου τῆς Συνδέσεως (ἄρθρ. 43 τῆς Συμφωνίας Συνδέσεως). Ἡδη διὰ τῆς ἰδρυτικῆς Συνθήκης τῆς Ε.Ο.Κ. (Συνθήκης τῆς Ρώμης 1957) καθωρίσθησαν τὰ κριτήρια κόστους πρὸς καθορισμὸν ἐλαχίστων τιμῶν, μὴ ἐπιφερουσῶν μείωσιν τῶν συναλλαγῶν ἐπὶ ἀνταγωνιζομένων ἐμπορευμάτων (ἄρθρ. 44 τῆς Συνθήκης τῆς Ρώμης).

2. Ἡ δυνατότης ἐξειδικεύσεως τῆς χώρας μας εἰς παραγωγὴν γεωργικῶν τινῶν προϊόντων προσφερομένων εἰς κατάλληλον ἐποχὴν τοῦ ἔτους, ὥστε νὰ μὴ εὐρίσκουν ἀνταγωνιστὰς εἰς τὴν Κοινὴν Ἀγορὰν ἔαν καὶ ἡ ἐλαστικότης ζητήσεώς των δὲν εἶναι μεγάλη ἐξαρτᾶται ἐπίσης ἐκ τῆς ρηθείσης ἐρεῦνης καὶ μελέτης τῶν κλιματολογικῶν, ἔδαφολογικῶν καὶ βιολογικῶν συνθηκῶν τῆς παραγωγῆς των, ἔργον τοῦτο, ὡς ἐλέχθη, τῶν σχετικῶν γεωπονικῶν ἰδρυμάτων, σταθμῶν, ἰνστιτούτων, ποὺ θὰ διαθέτῃ ἡ χώρα μας.

μὲ τὴν σύνδεσίν μας μὲ τὴν Ε.Ο.Κ. Βιομηχανία ζήσασα, ὡς εἶπομεν ἤδη, ὑπὸ τὰ ὑψηλὰ τεῖχη τῶν προστατευτικῶν δασμῶν, μὲ ὑψηλὸν κόστος παραγωγῆς μας (πρώτων ὑλῶν), μὲ μικρὰν — τὴν ἐσωτερικὴν μόνον — ἀγορὰν μεγάλου γεωργικοῦ πληθυσμοῦ μικρᾶς ἀγοραστικῆς ἰκανότητος διὰ τοὺς ἐκτεθέντας ἀνωτέρω περὶ γεωργίας λόγους, μὲ μικρὰν καὶ ὑπὸ βαρεῖς ὄρους χρηματοδότησιν, ἡ βιομηχανία αὕτη παραμείνασα καθυστερημένη τεχνικῶς καὶ ὀργανωτικῶς, ἄνευ μορφωμένων βιομηχανικῶν στελεχῶν καὶ εἰδικευμένων ἐργατῶν συνεχίζει καὶ αὕτη — ὡς καὶ ἡ γεωργία μας — τὸ ὑψηλὸν κόστος παραγωγῆς καθιστῶν ἀδύνατον τὸν συναγωνισμὸν πρὸς τὰς χώρας τῆς Ε.Ο.Κ. Ἡ μείωσις ὁθεν τοῦ κόστους παραγωγῆς διὰ τεχνικῆς ἀναμορφώσεώς τῶν βιομηχανικῶν μας ἐπιχειρήσεων εἶναι ὄρος ἄνευ τοῦ ὁποίου δὲν εἶναι δυνατὴ — καταργουμένων τῶν προστατευτικῶν δασμῶν — βιώσιμος πλέον βιομηχανία μας. Ἡ τεχνικὴ δ' αὕτη ἀναμόρφωσις ἀπαιτεῖ κεφάλαια καὶ δὴ οὐχὶ ὑπὸ βαρεῖς ὄρους παρεχόμενα, ἀνεπαρκῆ δ' εἰς τὴν χώραν μας διὰ τοὺς ἀνωτέρω ἐπίσης ἐκτεθέντας λόγους. Ἡ ἐπὶ σκοπῷ καταρτίσεως βιομηχανικῶν στελεχῶν ὀργάνωσις τεχνικῆς καὶ ἐπαγγελματικῆς ἐκπαιδεύσεως, ἡ συνένωσις τῶν μικρῶν καὶ ἀδυνάμων (99%, κατὰ τὴν σχετικὴν εἰσήγησιν: ὀργανωτικὰ προβλήματα τῆς Ἑλλην. Οἰκονομίας μετὰ τὴν σύνδεσιν, εἶναι μικραὶ ἐπιχειρήσεις μὲ προσωπικὸν κάτω τῶν 50 ἐργατῶν) καὶ μὴ συγκρονησμένων τεχνικῶς ἐπιχειρήσεων εἰς μεγαλύτερας οἰκονομικὰς μονάδας, ὅπου ἡ πληθοπαραγωγή θὰ ἀγάγῃ εἰς φθίνον κόστος, ἡ ἐνίσχυσις αὐτῶν δι' ἐφθηνῶν κεφαλαίων, ἡ ἐσωτερικὴ ὀργάνωσις τῶν ἐπιχειρήσεων, ὁ ἔλεγχος καὶ ἡ τυποποίησις τῶν παραγομένων καὶ προσφερομένων προϊόντων, ἡ στενὴ παρακολούθησις πάσης ἐν προκειμένῳ ἀλλαχοῦ προόδου καὶ προσαρμογῆ εἰς αὐτὴν κατὰ τὰς Ἑλληνικὰς δυνατότητας εἶναι γενικῶς αἱ ἀποδείξεις εἰς ἃς κατέληξαν οἱ εἰσηγηταὶ (γ' εἰσήγησις), εἰς τὴν συναφῆ πρὸς τὸ θέμα τοῦτο εἰσήγησιν: «περὶ ἀναπροσαρμογῆς τοῦ Ἑλλην. συστήματος χρηματοδοτήσεως», ἡ ἔκδοσις πιστωτικῶν τίτλων μὲ ἐγγυήσεις ὑπὸ τῶν βιομηχανικῶν ἐπιχειρήσεων καὶ μὲ τὴν βοήθειαν τῶν τραπεζικῶν ἰδρυμάτων κυκλοφορία τῶν τίτλων τούτων πρὸς ἔλκυσιν τῆς ἐθνικῆς ἀποταμιεύσεως, ἡ ἐξειδίκευσις τῆς πίστεως καὶ ἡ ὀργάνωσις κεφαλαγορᾶς ὑπεδείχθησαν ὡς ἀναγκαῖα μέτρα ὑποκινήσεως τῆς ἀπογειώσεως τῆς Ἑλληνικῆς βιομηχανίας ἀπὸ τῆς ὑποαναπτύξεως εἰς ἀνάπτυξιν ἐγγυωμένην τὸν πρὸς τὰς βιομηχανίας τῆς Ε.Ο.Κ. ἀνταγωνισμὸν.

Ἡ ἀναγκαῖα αὕτη — ἀπολύτως ἀναγκαῖα — ἀναδιοργάνωσις τῶν βιομηχανικῶν ἐπιχειρήσεων καὶ ἡ δημιουργία νέων,³ εἶναι θεδαίως

3. Καὶ δὴ βιομηχανικῶν παραγωγῆς ἐμμέσων (κεφαλαιουχικῶν) ἀγαθῶν (βαρεῖας βιομηχανίας πρὸς βελτίωσιν ἢ αὔξησιν τῆς παραγω-

ἔργον τῶν ἰδίων βιομηχανῶν, ἀλλ' ἡ ἀπαραίτητος πρὸς τοῦτο μεταβολὴ τῆς παλαιᾶς τῶν νοοτροπίας εἶναι ζήτημα τῆς παιδείας, τῆς καθ' ὅλου παιδείας, γενικῆς καὶ τεχνικῆς, κατωτέρας καὶ ἀνωτέρας (Ἰνστιτούτων, ὀργανώσεως καὶ διοικήσεως ἐπιχειρήσεων), τῆς καθ' ὅλου ἐνημερώσεως ἐπὶ τοῦ ρυθμοῦ ἀναπτύξεως τῶν ἄλλων χωρῶν. Ἐν τούτῳ αἱ ὑποχρεώσεις τοῦ Κράτους εἶναι μεγάλαι. Τὸ εἰς τοῦτο παράδειγμα ἄλλων πρὸ πολλοῦ ἤδη προηγημένων βιομηχανικῶν χωρῶν καὶ πολὺ ἐν τούτῳ ἀφισπαιμένων ἡμῶν πρέπει νὰ γίνῃ ὁδηγός. Ἡ ἐνίσχυσις τῆς περιφερειακῆς βιομηχανικῆς ἀναπτύξεως διὰ καταλλήλων δημοσιονομικῶν καὶ διοικητικῶν μέτρων βάσει γενικοῦ προγραμματισμοῦ ἀναπτύξεως εἶναι ἐπίσης ἔργον τοῦ Κράτους. Ἡ εἰκοσιδιετῆς προθεσμία βαθμιαίας καταργήσεως τῶν προστατευτικῶν μας δασμῶν θὰ ἀποδειχθῆ ἀπολύτως ἀνεπαρκῆς καὶ ὀλεθρία ἄνευ συντόνου προσπάθειας κράτους, βιομηχανῶν καὶ βιομηχανικῶν ὀργανώσεων, τραπεζιτῶν καὶ τοῦ τεχνικοῦ καὶ πνευματικοῦ καθ' ὅλον τὸν κόσμον χώρας. Ἡ φημολογουμένη ἐφθηνὴ παρ' ἡμῖν ἐργασία (ἐφθηνὴ ἀμοιβὴ τοῦ συντελεστοῦ ἐργασίας) ὡς εὐνοῦσα δῆθεν τὴν Ἑλληνικὴν βιομηχανικὴν παραγωγὴν καὶ ἐντεῦθεν τὸν συναγωνισμόν πρὸς τὰ ξένα βιομηχανικὰ προϊόντα, ἢ γλίσχρα πράγματι αὐτῆ ἀμοιβῆς, ἦν καθηλώνει εἰς τὰ ταπεινὰ ταῦτα ἐπίπεδα καὶ εἰς ἀνεμπόδιστον ἐκμετάλλευσιν, ἢ σοβοῦσα φανερὰ καὶ ἀφανῆς ὑποαπασχόλησις καὶ τὸ ἀνειδίκευτον τῶν ἐργατῶν μας, ἐλαττοῦσα τὴν ἀποδοτικότητα τῆς ἐργασίας τοῦ Ἑλλήνος ἐργάτου (ἡ παραγωγικότης αὐτοῦ ὑπολογίζεται εἰς τὸ 1/4 τοῦ Ἀμερικανοῦ καὶ εἰς τὸ 1/2 τοῦ Εὐρωπαίου) κάθε ἄλλο παρὰ ρίπτει τὸ κόστος τῆς βιομηχανικῆς παραγωγῆς μας. Ἡ δὲ διὰ τῆς συνδέσεως καθιερωμένη ἐλευθέρᾳ κυκλοφορίᾳ προσώπων (ἐργατῶν) ἀνά τὴν ἀγορὰν τῆς Ε.Ο.Κ. καὶ ἡ προσέλκυσις τῶν ἐργατῶν ἐκεῖ ὅπου καλυτέρα ἀμοιβὴ ἐργασίας (μετανάστευσις ἐργατῶν μας εἰς τὰς χώρας τῆς Ε.Ο.Κ.), ἀφ' ἐνὸς μὲν στερεῖ τὴν χώραν τῶν καλυτέρων καὶ ὀπωσδήποτε εἰδικῶν ἐργατῶν, ἀφ' ἑτέρου δὲ τείνει νὰ αὐξήσῃ καὶ τὴν τῶν ἑλληνικῶν βιομηχανικῶν ἐπιχειρήσεων καταβαλλομένην ἀμοιβὴν ἐργασίας ματαιώνει καὶ τὸ δῆθεν εὐνοϊκὸν στοιχεῖον κόστους τῆς Ἑλληνικῆς παραγωγῆς. Ἡ διαρκῆς δὲ μηχανοποίησης (μέχρις αὐτοματοποιήσεως) τῆς βιομηχανικῆς παραγωγῆς αὐξάνουσα τὴν ἀνάγκην κεφαλαίων ὑψώνει τὴν τιμὴν (ἀμοιβὴν) αὐτῶν καὶ συνεπῶς καὶ τὸ κόστος παραγωγῆς.¹

γῆς, ὅταν μάλιστα ἢ ἐκ τῶν ἄλλων χωρῶν προμήθεια τῶν παραγωγικῶν τούτων μέσων (μηχανῶν κλπ) εἶναι δύσκολος λόγῳ παθητικῆς ἐμπορικῆς πλάστιγγος καὶ παθητικοῦ ἰσοζυγίου πληρωμῶν.

1. Δέον νὰ προστεθῆ ἐπίσης ὅτι καὶ χώραι μὲ μεγάλην καὶ ἴσην μεταξὺ τῶν βιομηχανικῶν ἀνάπτυξιν δὲν κατέληξαν εἰς πλήρη αὐτάρκειαν

Εἶναι ἀληθές ὅτι μὲ τὴν κατάργησιν τῶν δασμῶν καὶ τὴν ἐλευθέρᾳ κυκλοφορίᾳ τῶν ἐμπορευμάτων ἐντὸς τῆς Κοινῆς Ἀγορᾶς ἢ Ἑλλάς ἀποκτᾶ εὐρείαν ἀγορὰν διαθέσεως τῶν προϊόντων τῆς, γεωργικῶν, βιομηχανικῶν καὶ βιοτεχνικῶν, ἀλλ' ἡ διάθεσις αὕτη τελεῖ ἀπολύτως ὑπὸ τὸν ἀδυσώπητον ὄρον τοῦ χαμηλοῦ ἀνταγωνιστικοῦ κόστους παραγωγῆς ἐξαρτωμένου, ὡς ἐλέχθη ἐπανειλημμένως ἐκ τῆς ἀναπτύξεως τοῦ ἀνθρώπινου παράγοντος τοῦ ὀργανοῦντος τὴν Ἑλληνικὴν παραγωγὴν, ἐκ τῆς ἐπιστημονικωτέρας ὀργανώσεως τῶν οἰκονομικῶν μονάδων, ἐκ τῆς εἰδικεύσεως τοῦ ἐργατικοῦ παράγοντος, ἐκ τῆς τεχνικῆς ἐν γένει προόδου καὶ ἐξ ἐφθηνῆς καὶ προσφόρου χρηματοδοτήσεως τῶν παραγωγικῶν ἔργων.

Ἡ ὑπὸ ξένων βιομηχανικῶν ἐπιχειρήσεων ἢ ἐν συμπράξει τινὶ μεθ' ἑλληνικῶν ἐπιχειρήσεων (μὲ τὴν ἐκ τῆς Συνδέσεως ἐλευθερίαν ἐγκαταστάσεως καὶ κυκλοφορίας τῶν πολιτῶν τῶν χωρῶν τῆς Ε.Ο.Κ.) ἀνάληψις βιομηχανικῶν ἔργων ἐν Ἑλλάδι ὑπὸ συγχρονισμένους ὄρους παραγωγῆς πρὸς διοχέτευσιν τῶν παραγομένων προϊόντων, εἴτε εἰς τὴν εὐρείαν ἀγορὰν τῆς Ε.Ο.Κ., εἴτε εἰς τὴν ἐγγὺς Ἀνατολήν θὰ ὠφέλει τὴν χώραν ἡμῶν ἐφ' ὅσον οἱ ὄροι (φορολογικοί, χρηματοδοτήσεως, νομικοί, ἐθνικοοικονομικῆς καὶ κοινωνικῆς πολιτικῆς) τῆς ὑπὸ τῶν ξένων τούτων ἐπιχειρηματικῶν ἀναλήψεως τῶν βιομηχανικῶν τούτων ἔργων δὲν εἶναι — ὡς συνήθως συμβαίνει — προναμισκοὶ ὑπερβαλλόντως ἄνιστοι πρὸς τοὺς ὄρους τῶν ὑπὸ Ἑλλήνων ἀναμεικτωμένων ἐπιχειρήσεων κωλύοντες τὸν ἀνταγωνισμόν καὶ μειωτικὸν τῆς ἐθνικῆς οἰκονομικῆς ἀνεξαρτησίας.¹

βιομηχανικῶν προϊόντων, ἀλλὰ συμπληροῦσαι ἢ μίᾳ τὴν ἄλλην ἐνήργουν μεγάλας συναλλαγὰς ἐπὶ βιομηχανικῶν προϊόντων (παράδειγμα: αἱ προπολεμικαὶ συναλλαγὰι Ἀγγλίας καὶ Γερμανίας.) Τοῦτο διότι ἐξειδικεύθησαν εἰς παραγωγὴν ὀρισμένων βιομηχανικῶν προϊόντων, ἅτινα διὰ λόγους καλυτέρας, ἐπινοηκωτέρας χρήσεως ἢ προμηθείας πρώτων ὑλῶν ἢ ὀργανώσεως τῆς παραγωγῆς παρήγον ἐφθηνότερον ἢ μίᾳ τῆς ἄλλης, ὥστε ἑκατέρω εἶχε συμφέρον νὰ ἀγοράζῃ ἐκ τῆς ἑτέρας καὶ δὴ ἐφθηνότερον ἀνταλλάσσουσα μὲ ἄλλα εἶδη, ἅτινα ἢ ἄλλη χώρα παρήγεν ἐφθηνότερα. Ἀλλ' ἡ ἐξειδίκευσις αὕτη, ὡς ἐσημειώσαμεν ἀνωτέρω καὶ περὶ γεωργικῶν προϊόντων, εἶναι ἔργον μελέτης τῶν φυσικοχημικῶν καὶ μηχανολογικῶν ὄρων καὶ μεθόδων παραγωγῆς, μελέτης συγκριτικῆς ἐπιλογῆς τῶν ἀναγκαίων πρώτων ὑλῶν καὶ καταλλήλου (ἰδιοτύπου) κατεργασίας αὐτῶν, μελέτης ὑπὸ τῶν βιομηχανῶν ἐπιχειρηματιῶν καὶ ἰδίως τῶν πρὸς τοῦτο κρατικῶν ἰδρυμάτων ἐρεῦνης, ἅτινα ἰδρύνουν καὶ προάγουν συνεχῶς τὰ Κράτη.

1. Θὰ ἠδύνατο ἴσως νὰ λεχθῆ ὅτι ὑπὸ τοὺς ἀνωτέρω ὄρους καὶ δεδομένης τῆς βραδείας τῶν ἰδιωτῶν βιομηχανῶν μας δρώσεως πρὸς συγχρονισμένης ἢ νέας βιομηχανικῆς ἐπιχειρήσεις θὰ ἐνεδεικνύετο ἡ δημιουργία συγχρο-

“Ανευ λοιπόν της πραγματοποιήσεως και δὴ ταχέως τῶν υποδειχθέντων μέτρων βιομηχανικῆς ἀναπτύξεως ἢ σύνδεσις μας μετὰ τὴν Ε.Ο.Κ. ἀντὶ ὠφελείας δύναται νὰ ἀποδῆ πρόξενος βαρείας ζημίας διὰ τὴν χώραν μας.

Ἡ ὀργάνωσις ὅθεν εὐρείας καὶ βαθείας ἐρεύνης τῶν πλουτοπαραγωγικῶν πόρων τῆς χώρας, ἡ ἐμπορευματολογικὴ μελέτη τῶν προϊόντων μας καὶ σύγκρισις πρὸς ἄλλων χωρῶν (κόστος παραγωγῆς, χρήσεως αὐτῶν, ἀγοραί, κυκλοφορία αὐτῶν), ἡ διερεύνησις τῶν βιομηχανικῶν συνθηκῶν μας, ἡ ἀπὸ πάσης πλευρᾶς μελετημένη ὀργάνωσις προγραμματισμοῦ τῶν ληπτέων μέτρων, τόσον παραγωγῆς ὥσον καὶ μεταφορῶν καὶ χρηματοδοτήσεως, ἡ ἱεράρχησις τῶν ἐνδειχθησομένων ἔργων, ἡ παρακολούθησις τῶν ἐκ τῆς κτωμένης πείρας ἐνδεικνυαμένων ἀναπροσαρμογῶν τοῦ προγράμματος ὑπὸ κεντρικοῦ καὶ ὑπὸ περιφερειακοῦ ὀργάνων μετὰ συμμετοχὴν ἐκπροσώπων τῶν διαφόρων ἐθνικοοικονομικῶν κλάδων, ἐπιστημόνων εἰδικῶν καὶ κρατικῶν ὑπαλλήλων, ἡ δημοσιότης τῶν ἔργων αὐτῶν καὶ ὁ δημόσιος αὐτῶν ἔλεγχος εἶναι ἐπείγοντα ἔργα εἰσόδου τινὸς εἰς ὁδὸν οἰκονομικῆς μας ἀναπτύξεως.¹

Τὰ κατὰ τὸν πενταετὴ μέχρι σήμερον δίον τῆς Ε.Ο.Κ. ληθέντα μέτρα βαθμιαίας κοινῆς οἰκονομικῆς (γεωργικῆς, βιομηχανικῆς, ἐμπορικῆς, ἀγορανομικῆς, τραπεζικῆς, χρηματοδοτικῆς) πολιτικῆς τῶν ἐξ χωρῶν αὐτῆς πρὸς βαθμιαίαν οἰκονομικὴν ἐνοποίησην αὐτῶν ἐν ἰσορροπῷ ἀναπτύξει αὐτῶν καὶ προαγωγῇ τοῦ βιοτικῆς ἐπιπέδου αὐτῶν, πρὸς ἐξίσωσιν τῶν ὁρῶν τοῦ μεταξὺ τῶν οἰκονομικοῦ ἀνταγωνισμοῦ καὶ «πρὸς ὀργάνωσιν δικαίου, ἐλευθέρου ἀνταγωνισμοῦ» καὶ καταπολέμησιν μονοπωλιακῶν καταστάσεων ἐν τῇ κοινῇ τῆς Ε.Ο.Κ. ἀγορᾷ συνήνησαν μεγάλας δυσχερείας, ἀντιφάσεις καὶ δυσκολίας ἐπιτεύξεως συμβιβασμῶν ἀντιθέ-

σμένων κρατικῶν βιομηχανικῶν ἐπιχειρήσεων καὶ ἐκμεταλλεύσεως ἀνεκμεταλλεύτων πλουτοπαραγωγικῶν πόρων τῆς χώρας. Ἡ ἐπὶ τούτου ὁμως πείρα δεικνύει ὅτι εἰς τὰς ὑποαναπτύκτους καὶ μὲ μικρὰν πολιτικὴν ἀγωγὴν χώρας, εἰς τὰς περισσοτέρας περιπτώσεις, αἱ τοιαῦται κρατικαὶ ἐπιχειρήσεις δὲν παρουσίασαν κόστος παραγωγῆς καὶ τιμὰς διεθνοῦς ἐπιπέδου.

1. Δὲν ἦτο ἀντικείμενον τοῦ συνεδρίου τῆς Ἑταιρείας Οἴκων ἐπιστημῶν, οὔτε εἶναι ἀντικείμενον τοῦ παρόντος ἄρθρου ἢ χάραξις σχεδίου οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως καὶ τῆς στρατηγικῆς τῆς ἐν χρόνῳ πραγματοποιήσεώς του. Ταῦτα εἶναι ἔργον εἰδικῶν πρὸς τοῦτο κρατικοῦ ὀργανισμοῦ εἰς τὸν παρεμβατισμὸν τοῦ Κράτους μετὰ τὸ παράδειγμα τῶν σοσιαλιστικῶν χωρῶν κειμένης πλέον παντοῦ σήμερον τῆς δυνατότητος ἐπιτεύξεως ὀργανωμένης καὶ ταχείας οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως.

σεων συμφερόντων, ἀπήτησαν δὲ διαφόρους ἐλιγμούς καὶ παρουσίασαν ἀνακολουθίας καὶ ὑποχωρήσεις τινὰς ἐκ τῶν καθιερωθέντων σκοπῶν τῆς Ε.Ο.Κ. Ἡ διάφορος πολιτικὴ ἰσχὺς τῶν Κρατῶν τῆς Ε.Ο.Κ. ἐπαίξε καὶ παίζει πῶς ἐν τούτῳ τὸν ρόλον τῆς. Ἄλλὰ κράτη ἰσχυρὰ καὶ ἰσάξια σχεδόν, τὰ ἡμίση τούτων, ἰσχυρὰ δ' οἰκονομικῶς καὶ τὰ μικρότερα τούτων (Βέλγιον, Ὁλλανδία) καὶ μὲ οἰκονομικὴν τεχνικὴν, πνευματικὴν, πολιτιστικὴν καὶ πολιτικὴν ἀνάπτυξιν ἐπιτυχάνουσι ἀμοιβαίας ὑποχωρήσεις ἐν τῷ κοινῷ πνεύματι τῆς οἰκονομικῆς τῶν ἐνοποιήσεως, χωρὶς ἴσως μεγάλας θυσίας τῶν μικρῶν ἐναντὶ τῶν μεγάλων ἐν τῷ οἰκονομικῷ τούτῳ ἀνταγωνισμῷ. Ἡ Ἑλλὰς — καίτοι εἶναι μόνον συνδεδεμένη, *assozié*, μετὰ τὴν Ε.Ο.Κ. καὶ οὐχὶ ὀργανικὸν μέλος αὐτῆς — δὲν εὐρίσκεται οὔτε εἰς τὴν οἰκονομικὴν στάθμην τῶν χωρῶν τῆς Ε.Ο.Κ. οὔτε εἰς τὴν πολιτικὴν αὐτῶν θέσιν. Αἱ δυσχερείαι αὐτῆς ἐν τῇ λήψει μέτρων ὄχι μόνον γεωργικῆς πολιτικῆς, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ ἄλλων τομέων τῆς οἰκονομίας τῆς καὶ ἄλλων ἐν γένει θεμάτων θὰ εἶναι προσθέτως μεγάλαι.

Εἰς τὴν σημερινὴν ὁμως ἐποχὴν τῶν κατὰ περιφερείας οἰκονομικῶν ἐνώσεων (Κοινοτήτων) χωρῶν (Κρατῶν) (Ε.Ο.Κ., Ε.Ε.Τ.Α., ΚΟΜΕΚΟΝ, διὰ νὰ περιορισθῶμεν εἰς τὰς ἐν Εὐρώπῃ τοιαύτας Κοινοτήτας), ἡ ἀπομόνωσις τῆς Ἑλλάδος θὰ ἔθετε τὴν χώραν μας εἰς τὴν θέσιν τῶν τρίτων χωρῶν (τῶν ἐκτὸς Κοινοτήτός τινος), ὧν αἱ συναλλαγαὶ μετὰ τὰς Κοινοτήτας ταύτας δὲν εὐνοοῦνται, ἵνα προαχθοῦν αἱ μετὰ τῶν ἠνωμένων ἐν Κοινοτήτι χωρῶν. Αἱ μετὰ τῆς Ε.Ο.Κ. συναλλαγαὶ μας, ὡς ἐλέχθη ἤδη, ἀφορῶσι μόνον τὰ 30% τοῦ συνόλου τῶν ἐξαγωγῶν μας, δεικνύουσι δ' ἀπὸ μακροῦ σταθερότητα παρέχουσαν τὴν ἐλπίδα συνεχίσεως τῆς σταθερότητος ταύτης ἐναντὶ ἄλλων Κοινοτήτων μετὰ μικρότερον ὄγκον συναλλαγῶν μετὰ τὴν χώραν μας καὶ ἄλλων μετὰ ὄγκον μεγαλύτερον τῆς Ε.Ο.Κ. ἀλλ' οὐχὶ βεβαίως σταθερότητος.

Πολιτικαὶ σκοπιμότητες τῶν χωρῶν τῆς Ε.Ο.Κ. ἔλκουν τὴν Ἑλλάδα — μετὰ τὴν γεωγραφικὴν θέσιν τῆς μετὰ τὴν Εὐρώπης, Ἀσίας καὶ Ἀφρικῆς — πρὸς τὴν Εὐρωπαϊκὴν Οἰκονομικὴν Κοινότητα. Ἡ Ἑλλὰς συνεδέθη ἤδη μετὰ τὴν Ε.Ο.Κ. Ἡ ἐπωφελῆς ἢ κατὰ τὸ δυνατὸν ὀλιγώτερον ἐπώδυνος σύμπραξις μας μετὰ τὴν Ε.Ο.Κ. θὰ ἐξαρτηθῆ ἐκ τῶν ἐνδειχθέντων, ἀνωτέρω, ὡς ἀναγκαίων νὰ ληθοῦν εἰς τοὺς διαφόρους τομείς τῆς οἰκονομίας μας μέτρων καὶ δὴ ταχέως ἐν προγραμματισμένῳ σχεδίῳ οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως. Ὁ καθορισμὸς ὁμως τῆς στάσεως κάθε χώρας ἐναντὶ τῶν Κοινοτήτων τούτων δὲν εἶναι μόνον ἀποτέλεσμα πολιτικῶν προσανατολισμῶν, ἐπισφαλῶν ἄλλωστε, ἀλλὰ κυρίως συγκριτικῆς οἰκονομικῆς μελέτης καὶ σταθμίσεως τῶν ἐθνικοοικονομικῶν συμφερόντων τῆς χώρας κατὰ τὸ παρὸν καὶ τὸ πιθανὸν μέλλον αὐτῆς.